

Felvidék szerkesztő
VÖRÖS FERENCZ
 Selmeczbányán

Előfizetési ára:

Egész évre 3 krt — kr.
 Fél évre 1 m 50 „
 Negyed évre „ 80 „

Felvidéki Híradó.

VEGYESTARTALMÚ HETILAP.

A Magyarországi Kárpát Egyesület Herczeg Szász Coburg-Gothai Fülöp Ő királyi fensége védnöksége alatt álló Szittnya Osztályának közlönye.

Hivatalos hirdetések díja:
 100 szög 2 ft. esztől minden
 megkezdett szög számlá 50 krral
 több.

Megjelenik vasárnapon,
 Selmecz
 és Besztercebányán

A mi kötelességeink.

Mint a vészharang kongása eszendül meg a haza mind a négy részén, közel és távol, a hol csak a magyarság idegen nemzetiségekkel érintkezik, a mind sürűbben felhangzó panasz, hogy „pusztulunk, vesztünk!” Mintha valamí örületes láz fogta volna el azokat a nemzetiségeket, a melyek századokon keresztül békén megfértek mellettünk, a melyeknek ősei századokon keresztül ontották vérüket a legjobb magyar vérrrel együtt a hon védelmében; melyeknek nemesei együtt élvezték és pedig büszkén és nagy önértzettel élvezték az előjogokat és kiváltságokat a magyar nemességgel, melyeknek jobbgyai együtt viselték az igát a magyar jobbgyal s együtt szabadultak fel is vele, midőn beteljesült az idők sokasága, midőn elérkezett, „kiről annyi jósnak zenge ihlett szája, az I g e, az E s z m e!”

Hol vannak az idők, midőn Hunyady egy-egy seregének majdnem fele ráczokból telt ki, midőn a Mármora tenger nagy bujdosójának utolsó hí katonái a tótok voltak? midőn a költő egyről szólva ugyan, de mindnyájára ráillve, méltán énekelhetette: „Nem a neve hangzott, szíve vert magyarul!” Magyarul vert szívök s midőn hazáról ábrándoztak, ábrándjuk nem szállt túl a Kárpátok erdős bérezein s nem hágtá át a Száva hópölyögő habjait s midőn dicsőségről álmodoztak, álmaiknak képe a magyar föld dicsősége volt!

Mintha örületes láz fogta volna el őket, a testvér-, a fajgyűlölet örületes láza, mely kioltja a szívekből az emberi érzést, megfosztja a szemeket a tiszta látástól s elveszi az értelemről a józau gondolkodást. Sötét gyűlölködéssel fordulnak el tőlünk, dacos vadsággal utasítanak vissza minden jóakaratu közeledést, alattomos haraggal forgatnak szívük ellenessége szándokokat. Szinte érezni lehet a fáklyak füstölgését, melyet még csak a félelem tart meg kezükben, hogy a hon lángba borítására ne használják, s szinte hallani lehet a köszörfűkövek csattogását, melyen a késeket fenik, hogy alka-

lom-adtával a rablások, gyilkosságok, mészárlások idejét újból elkövetkeztessek.

A szászoknak Nagy Germániáért ver szívök, a tótok*) Panszlaviáról álmodoznak s az oláhok is valamiféle Nagy Románia földét áhitozzák — és mindannyian megegyeztek abban, hogy gyűlölik, utálják, mind azt, a mi magyar.

És miért mindez?

Elnyomjuk őket? Kétszeres igát rovnak nyakukba? Üldözzük fiaikat, nem engedjük érvényre juttatni tehetségeiket? Széles Európában, hol élveznek a nemzetiségek nagyobb vagy csak annyi szabadságot is, mint minálunk? Jobb tetszenék tán a szászoknak, ha követnők mi is azt a bánásnódot, melyet Bismarck követ a lengyelekkel szemben? Tót atyánkfiai nagyon irigylik a muszka muzsik áldott állapotját? S szóljunk még az oláhokról is? . . .

Vaj mit szólnának a nemzetiségek hozzá, ha a jó napra fogadj istennel köszönve, viszont mi is hirdetőnk a nemzetiségek gyűlöletét? Ha mi is csinálnánk egy Tribunát a magyar nép lázítására az oláhok ellen; ha titkos társulatot alkotnánk, mint a Maticza, a tótok iránti gyűlölet felbérésére; ha elárasztanók (s mennyivel könnyebb volna nekünk!) a francia, angol, olasz sajtót a szászok henczegeivel, szemelenkedésével?

De a magyar nemzettől ilyesmi mindig távol állott. Sőt egyik hibája mindig a túl-loyalitás, túl-engedékenység volt. És most, midőn méltányos követelésének tudatára ébredt s e méltányos követelésének, bár lassan és csak igen csinyán, de részben még érvényt akar szerezni, kedves testvéreink tűzvészt kiáltanak, összebúznak, fondorkódnak, gyűlölködnek. Mert mi az, a mit a magyar nemzet az idegen nemzetiségűektől kíván? Tán hogy leveit közzék saját nemzetiségüket? hogy megtagadják nyelvüket? hogy elfelejtsék szokásaikat, sajátos bélyegeiket? Nem!

A magyar nemzet csak azt kívánja, hogy mindaz,

*) Csak az a kis számú izgató, de maga a nép nem. Szerk.

kit e hon ápol s eltakar, ismerje is azt honának el. Szeresse azt, mint gyermek szülőjét, hű legyen hozzá, mint szerető kedveséhez. Erezze magát azon nemzetett tagjának, melynek körében született s ne vágyakozzék ki abból; ismerje ezredéves multját és tudjon lelkesülni rajta; tanulja meg nyelvét s beszélje azt, midőn a közpályára szánja magát, midőn a nyilvánosság elé lép. Erezze magát magyar-nak ne csak név szerint, de tiszta szívéből.

Hogy kívánalmukkal szemben a panaszhang vád a panaszlóra s a méltatlankodó kitérés megbélyegző arra, a ki méltatlankodik.

S a magyar nemzetnek kötelessége is, hogy kívánalmait keresztül vigye s kötelessége minden hű fiának, hogy a rá eső részben teljesítse, a mit a haza rá ró. Állami létünk és fennmaradásunk egyik feltétele, hogy a magyar állameszmének minél nagyobb tért hódítsunk, mert külső tekintélyünk csak akkor fog igazán megerősödni, ha azt itt benn biztos alapokra fektettük.

Ez, a magyar állameszme s vele együtt a magyar hazafiai szellem és nyelv terjesztése az, a mi most leg sürűgöbbs és leghalaszthatatlanabb teendőnk. Es minthogy e téren az állam mint ilyen egyedül mindent nem tehet, a szent kötelesség egy része a társadalomra hárul.

A cél az, hogy:

„Minden ember legyen ember

És magyar.

A kit a föld hord s egével

Betakar!”

Es odahatni, hogy e cél minél előbb el is legyen érve — a mi legfőbb kötelességünk. Sikra szállni a rosszakarat ellen; megküzdeni a gyűlölködéssel, segíteni a hol jóakaratu mutatkozik, gyámo-lítani a törekvést tette buzdítani a pusztá jó szándokot — mindez kötelességeink közé tartozik.

Allamnak és társadalomnak vállvetve kell e téren műkölnie. Hogy mi úton-módon helyesebb, arról tán más alkalommal.

Alvidéki.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

IRÉN.

— Kézirat —

Írta: Lajos.

Irén igen különös teremtés.

Beszélek bármí bohóságot, azon ő igen jól el tud mutatni; hanem ha arról kezdek beszélni, a mit — mikor őt látom — el nem hallgathatok, rögtön összehúzza szempilláját, ásit egyet sans géne s félbe szakítja beszédem lángoló folyamát.

— Jaj, maga unalmasok legunalmasabbja; hallgasson má, hiszen láthatja, milyen megerőttemembe kerül uralkodni magamon, hogy el ne aludjak.

És valóban, ha álmátag szejmet nézem, megesküdném rá, hogy rögtön elalszik; míg ilhegő koble s idegesen babáló kis keze villogoson elárulják, hogy nagyon is ébren van. Hanem azért nem merem folytatni azt a bizonyos hangot tovább, mert ő megteszi, hogy ott előttem elalszik.

Pedig inkább állok töltött pisztolyal szemben, sem hogy egy olyan igézó teremtést felnyit ajakkal aludni lássak. Elhalgatok tehát s csendesen megvonom magam vele szemben egy támlányban s nézem tévedező, engem kerülő szejmet, duzgó piros kis ajakát és a piciny kis lábacskákat melyek egy gondolt melódiahoz verik a taktust.

E hallgatás addig tart, míg tekinteteink találkoznak. Ekkor aztán elneveti magát azát a csengő kacagással, mely jobban igéz még, mint duzogása.

— Hiszen szejmeti még sokkal többet mondanak, mint szája! . . .

— Hát tehetek én arról, hogy egész valóm telve van azzal, a miről beszélnem oly következetesen nem enged? Láthatja, hogy nem vagyok önmagam többé; hogy önzés-

temre, nem tudok menekülni büvös köréből, mint az éjl leple nem képes áttörni a láng fénykörét és elvész. Láthatja és még sem hisz.

— Mert van okom rá.

— Mert van oka? Hiszen öreg férje egy éve, hogy meghalt; tehát teljesen szabad . . . Ejh, ezt nem mondja komolyan.

— De igen komolyan mondom. Vagy azt hiszi, nem tud o, hogy másfél év óta olyan gyakran feljár Pestre s ott a stáció-utca egyik kicsiny házacskájába jár, ahol özv. Zarándyné lakik? s hogy olyankor naponként órákat időzik e kis házacskában . . . ? Oh, én jól tudom, mennyit hibetek magának . . . !

Most aztán megesejdjük a szerepet. En nevetek, mialatt Irén szép fekete szejmeti megsemmisítőleg villognak felém.

— Igen, igen! Hiában is kacag; ezzel nem gyöz meg ártatlansága felöl . . . Menjen maga ros! Haragszom, hogy engem e jelenetre kényszerített.

A helyett, hogy távoznám, megragadom az elutasítólag kinyújtott kezesekét s minden ellenkezés dacára ajkamhoz szorítom.

— Engedje legalább elmondanom . . .

— Nem, nem! Ne beszéljen többé. Most igazán haragszom magára.

Mikor aztán azt a két könyvesepet meglátom csendesen legördülni a kedves arcon, egyszerre eltűnik a mosoly, melyet eddig nem tudtam elnyomni arcomon.

— De hát tudja-e, ki az a Zarándyné . . . ? Ne, oh, ne vonja el tőlem e drága kis kezét; meglássza, nem vagyok érdemtelen rá. Hallgasson meg én igézó tándérem.

Felelet helyett szöke hajaknak két elszabadult fűrtjevel végig törtülte könyvtől nedves arcát.

— Tudja, ki ez a Zarándyné? Egy 60 éves öreg asszony ki már évek óta ágyban fekszik. Egy beteg nagynéne, kinek rajtam kívül rokona unosen; kinek olyan igen jól esik, ha

egy-egy rövid órákat vele töltök olykor s fecsegéssel minden gondjait és szenvedését . . . Hát megtulja én boldogságom, hogy ezentel felkesszem azt a kis házacskát ott a stáció utca végén . . . ?

S mialatt ezt elmondom, lábaihoz borulva nézem a világon a legnagyobbszéri látványt: hogy mint változik egy kedves arcon a fájdalom öröme, majd ez ismét ábányt.

Az igézó szemek épen e percben mosolygóká felém a bocsánatot s most ismét könnyben úsznak.

— Hát ne menjek én többé abba a kis házacskába?

— Oh de! Menjen, többször — sokszor menjen . . .

Oh szegény kedves, öreg, beteg nagynéne!

S olyan leirhatlan kedves, a mint szejmetit az igaz részvét könyeitől fátyolozva rám emeli.

Majd, mintha kérne, hogy bocsássam meg neki, hogy eddig gyötört térelmeserve, igaztalanul, — felém nyújtja kezesekjét s nem ellenzi, hogy magamhoz vonjam, szívezem szorítsam.

— Félreismert kedves jóm . . . ! Édes Belám . . . ! sutogják a piciny ajkak.

En is elfelejtém, hogy mily sokáig gyötörttettem; elfelejtém, hogy kacérsnak, szívtelenség bittem őt egy időben: mindent elfelejték, — csak azt tudom, hogy boldog vagyok; csak azt tudom, hogy imadom ezt az excentrikus, de áldott szívű asszonyt.

(Töröc.)

A szerelmes levél.

— Szomorú história. —

Írta: Bernáth Sándor.

Oh, hogy én hamarabb nem foglalkoztam a magasabb polttikával!

Akkor bizonyára hallottam vagy olvastam volna valamit Oxentinaról, a búcsú svéd kanelláról. Talán bevésődtek volna emlékezetem kis táblájára fá-

Fa-szénégetés retortáiban.

A szelmezi természetudományi egyesület f. é. március havi ülésén Soltz Vilmos alelnök tartott igen érdekes előadást a szénégetésről retortáiban. Metallurgiai célokra magas hőmérséklet előállítására faszenet használunk. A faszen nálunk többnyire a szabad ég alatt rakott dornyákban állítatik elő, de a szénégetésnek ezen módjánál a keletkező melléktermékek mind elszállanak, hasznavehetetlenek lesznek. Szem előtt tartva, hogy a fáraak folytonos emelkedése miatt a kolászat csak úgy lesz fenntartható, ha a fáraakat a széniténis nyerhető melléktermékek értékesítése által ellen-súlyozzuk. Kétnik, mily nagy fontossággal bír a retortákban való faszenégetés, miután ezen az uton a melléktermékek mind a legtekintélyesebben nyerhetők. Ilyenmód nagyobb be- rendezés még csak kettő létezik t. i. az egyik a braunschweigi Rubelandban, a másik főherceg Albrecht birtokán Trzinietzen.

Légszáras fának száraz leparálásánál nyerhető 24—30% faszen, 46—50% víz, faccset és szeszfélé 6—8% kátrány és olajok s végre 19—20% gáz. A szeszfélék közül nyeretnek az acetont, metylt és allylacetolt. Egy köbméter fa után rendszeren 2—4 liter szeszfélé nyeretik. Az acetont és allylacetolt Németországban spiritusnak élvezhetlené tételére (denaturizálására) használják, a metylacetolt pedig Franciaországban az anilinfestékek gyártásánál találja alkalmazását. A kátrány vagy egyszerűen mint ilyen jön kereskedésbe vagy pedig világító olajokat és gépkénőket készítenek belőle. A faccset ecetsavas mész. réz. ólom, horgany és natrium alakjában, de mint tiszta ecetsav is jön a kereskedésbe.

A trzinietzi művek egyik nagy elvasztójánál évenként szükségelték 18 000 köbméter tűzfut, mely dornyákban szénén égve használtatott. A fának értéke a leosztatási költséggel együtt az ordóhivatalnak köbméterenként 1 frt 32 krajvált lett megtervite a kohó részéről; a faszennek elő- állítása pedig a kohóhivatalnak métermázsánként 1 frt 20 krajváltba került. Ily viszonyok uralkodtak, midőn Blank Hugo a főhercegi igazgatóságunk azon ajánlatot tette, hogy azon esetben, ha az igazgatóság a leparlási termékek hasznosításáért neki a szénitést zart retortákban megengedi, 6 a mű berendezésnek költséi ezt sajátjából fogja fedezni és a szentet a kohónak métermázsánként 1 frt 20 krajváltat 60 krajvált fogja szállítani. 20 év letelevél pedig az egész művet a fő- herceg birtokába engedi át. Blank a művet, mely 100 000 frtnál többbe került, 1882-ben indította meg.

Blank szerint a szénités a gőzkazánok módjára vasle- mezekből készült retortákban történik, melyek elől egy tel- jesen oda illő ajtóval vannak elzártva, hátul pedig a leparlá- si termékek elvezetésére vascsövekkel közelek önek. A vascsövek vízzel feltöltött szekrényekben vezetnek keresztül. A leparlásnál képződött gőzök megsűrűlté cseppfolyóvá válnak. A kész izoszenet pedig egy vendégfeneknek egy- szerre kibuzák a retortából és egy a retorta elől állított vaspökh szekrénybe töltik, mely vasfödélnél elzáratik és a levegőnek kirekesztése végett agyaggal körülsűrűlt betapasz- tatik. A szekrényt a bütkkamrába teszik, hol 24 óráig állván, kinyitható és a teljesen lehűtött szén az olvasztóhoz szállí- tatható.

A 18 000 kbm. fának elszénítésére 22 retorta van egy- más mellett befalazva. 250 kgr. fának szénítéséhez 100 kgr. kőszén kívánatik, a szénítéshez 350—450° C. hőmérséklet kívánatik és egy töltésnek, a szénítés 8—12 óráig eltart.

A lehités által képződött folyadékokból előbb a kátrányt választják külön az által, hogy egy kádrendszében hagyják

leülepedni. A kátránytól megszabadított folyadékokat egy 20—30 hectoliteres kaszába teszik, melyben vízzel hevítik és új leparlásnak vetik alá oly módon, hogy az által előbb az ecetsavat elválasztják. A gőzöket ugyanis mésetjejjel töltött üstökbe vezetik, melyekben az ecetsav a calciummal egyesülve az ecetsavas meszet alkotja, a többi könnyen illó gőzök egy hűtő készülékben megint cseppfolyóztatnak és az által nyeretek egy folyadékok, mely víz, acetont, allyl és metylacetolból áll. Az utóbbi folyadékból a víznek és a szeszeknek egymástól való elválasztása szintén leparlás újján történik olyan készülék segítségével, mely a szeszyártásnál használatban lévő özlop vagy Savall-félé colonne készülék- hez hasonlít. Miután ezen folyadékok forróját nagyon kü- lönböző, azért a leparlásnál külön-külön nyeretők.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a bükkfából a mellék- termékek még sokkal nagyobb % nyeretők és hogy ha- zánkban igen nagy kiterjedést bükkerdők vannak, azon nézetünknek adhatunk ki-feljezést, hogy a faszenégetésnek ezen módja nálunk is szép jövőre néz előre és hivatal van hogy nemcsak a kohók számára oleso szent lehessen elő- állítani, hanem hogy a melléktermékek értékesítése által az erdők jövedelmét is szaporítsa.

Nyilvános számadás és köszönet.

A beszerzebányai evang. dalegyet által rendezett és folyó évi Márciusi hó 24-én megtartott jóétkony célú hang- verseny összes bevételei 515 frt. összes kiadásai pedig 117 frt 48 kr. tettek; tiszta jövedelem tehát 397 frt 62 kr. mely a helybeli ev. templom orgonájának javítására fog fordírtatni.

Ezen szép anyagi eredmény eléréséhez a következő urak és hölgyek járultak részint felajánlásokkal, részint adományaikkal: Kollár János 20 frt. Báró Nyáry Béláné, özv. Osztroucsky Gézané 10—10 frt. Stadler Tófróné, özv. Hüttenerné 9—9 frt. Pertzián és Gryllus cég 6 frt. Penzel Antal, Muckovcsák I. T. Halley Dániel, Dr. Bothár Samu, Sztrakonczy Károly 5—5 frt. Schöcz Rezső, Hullej Sándor, Szumrák Jenő, Szumrák Pál, Dr. Haszág István Chován Lajos 4—4 frt. Csipkay Károly, Drexler Frigyes, Amman Arzéné, Kerecska András 3—3 frt. Báró Barkócziné, Dillnberger Ede, Dragonszky József, Stollmann Lajos, Filla Gusztáv, Kleszkeny János, özv. Bothár Samuné, Barna Dániel, Stollmann András 2—2 frt. Bothár Emil, Kmet János, Fabuss Alajos, Ryeenaner Amália Benjáts Károly, Dobrovits László, Tulinszky Emil, Eisasz igazgató, Vitényi Artur, Holesch Adolf, Horn Rezső, Kreuz Ferdész, Knepe Dániel, Krappé Nándor, Szilinka János, Kudlár János, Moebovesák Gyöző 1—1 frtal. Ezen felülírtettek és adományok 160 frtot tesznek ki, és ezenel a jöszvűt adakozók iránti mély ála nyilvánítása mellett nyugratnának.

A nyújtott kitűnő szellem s művészet élvezetért pedig fogadják így az összes mélyen tisztelt közreműködők, mint Adány Rezső karmester úr is, e hangversenynek fáradhat- lan rendezője és vezére, az ev. dalegyetnek, valamint a résztvevő közönségnek őszinte elismerését és forró köszönetét

Beszzerzebányán 1886 évi Márciusi hó 31-én.

Muckovcsák János T.

az ev. dalegyet id. előlke.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Turóc-Szt. Márton 1886. apr. 7.

A helybeli állami polgári és közép kereskedelmi iskola tantestület a hatodik s ez évben utolsó felolvasó estélyét; f. hó 4-én tartotta meg. A felolvasó téli időnyre csak öt fel- olvasó estély volt tervezve, de a minden oldalról nyilvánuló közkíváncsiannak engedve, még egy hatodikkal toldotta meg a tantestület.

Ha végre tekintünk ez estélyek műsorain, örömmel kell konstatálnunk, hogy azok így szellemi mint művészi tekintetben oly ügyesen voltak összeállítva, hogy méltán megilleti a közönség elismerése. Boldis Ignác igazgató, ki fáradhatlan buzgalommal működött ez estélyek rendezésén, nem csak egy érdemet szerzett magának. A szent részben a legkiválóbb zeneszerzők alkotásait volt alkalmunk élvezni oly előadásban, mely megnézők szép képzettségű zeneszerzői tesz figyelemre méltó tanulmány s örömmel látjuk, hogy e tekintetben sem vagyunk szegények. Szívesen vettük hogy a rendezőség alkalmat nyujtott ennek bebizonyítására. A magyar kultók kiváló termékeinek elszavalása által alkalmat nyujtott a közönségnek ezeket is megismerni. A felolvasások nemcsak érdekesek, tanulságosak, de némelyek helyi vonatkozásuknál fogva jelentőséggel is bírtak. Az ének, mely mindenkor megtalálva a szíves vezető utat, szintén méltán volt képviselve.

A közönség részvétele mindenkor oly mértékben nyilvánult, hogy ez alapon joggal állíthatjuk, miszerint a rendezés élénk törvésével találkozott. Ezek után csak azt kívánjuk, hogy a társadalmi érdekek szempontjából, de a magyar kultúra szolgálatára is a jövőben is folytassák ezen estélyeket a rendezők.

A folyó hó 4-én rendezett estély műsora 8 számból állott s alkalmat szolgált arra, hogy ez estély némi ünne- pies jelleggel bírjon. Az első számot a magyar dalegyetek vegyeskara töltötte be, Kuntze Vándorládi énekelte igen szépen. Majd Révész Lajos szavelta Arany László Elfrida című költeményét a költeménynek megfelelő humorral s nagy tetszés mellett. Book Ilona és Boldis Ignác Wagner Lohengrin dalművéből egy duót játszottak zongorán és harmoniumon keltő művészi sikerrel. E szám után Kortész János rajtanár tartott érdekes felolvasást „A festészetről és a festőkről.” Szakavatott felolvasása a laikus közönségnek is leköltötte. Ismertette a fészézet fajait egyen kiválóbb festők életrajzát s bemutatja fénykép másolatban kiválóbb műveit. A most következő szám egyik legérdekesebbje volt a műsorunk. Eder Róbert és Eder Gyula Burdó Aires varis jét játszottak, az előbbi zongorán, az utóbbi hegedűn. A testvér művészek közül Eder Robert játéklában már volt alkalmunk g önyörködni, most meggyőződünk, hogy Eder Gyula épp oly kitűnően kezeli a hegedűt. A közönség zajos tapsal adott kifejezést elismerésének. Fekete Miklósné, Lipthay Mariska Kiss József szép halladáját a „Rabasszony”-t szavelta s teljes érvényre juttatta annak minden szépségét. Ismét a magyar dalegyetek követeként úpdalokkal, ezt megelőzőleg azonban Farozly József énekel többnyen nádtól töle megszokot bravoural. Végül Eder Róbert és Boldis Ignác Liszt „Valse de l'opera „Faust” de „Gonnd” című darabját játszották négy kézzel igazi művészettel.

Az előadás után kedélyes vacsora volt, melyben a közönség nagy része részt vett, hogy elbucstúzzanak a viszontlátásig — jövőre.

—y

nak — politikai pályára lépésekor — mondott böles szavai: „Fiam! ha csak elkerülheted, levelet ne írj!”

S akkor bizonyára szerelmes levelet sem írtam volna. Pedig megselekedtem.

No de mig is jártam vele!

Hogy-hogy?

Elmondom.

Miután böleséggel fogvával köszöntöttem be a siralomnak ezen különben hegyes-halmos völgyébe, már bölesümben a tudományos pályára valék praedestinálva.

R. városban frequentáltam iskoláim, hogy egykoron az élet oceánján habnak röphthessem szellemi táppal egy a hogy megrakott csónakomat.

Azon életkorban valék, hol a kebel még fogékony, a szív pedig már gyúlkony...

A kultók által annyiszor megénekelt holdvilágos este volt. A hevi gázi, mely levélbirtokba gondosan becsomagolva bevittem keblemet, a hold halvány sugarainál is róza színtűv tüntette fel előttem utczának keskeny láthatárát. Egy törsébe léptem. Ha a havi péz megérkezett, első napom még a cigarettai nevé studiosus is virginiaiba. kapaszkodik. En is úgy tevém, habár csak Repka volt a becsületes nevem.

Igy felfegyverkezve sétára indultam, a járó-kelő díszes és díszleten közönséget fumiálandó.

Kifeszítém melkasomat, nem hajtva egy-egy mellettem elhaladó collégám kisicsemege ezéző gnyuos kérdéseire: szivar, hova viszed azt az embert?

Eppen egy mézeskalácsos boltja előtt baladitam el, azaz hogy csak akartam elhaladni.

Bájjhangoktól megtitavulva megállottam Ah, Gyrnkó! — e szót hallák jól megtermett füléim.

A hang felé fordítám arcomat, s mit láték? A mézeskalácsos fiatal bájdás leánya Anikó körvonalaít vevé észre a sok olvasástól tönkre nem silányított szemem. Körülíntem

vajon nem másnak szöle az édes nyájdécesel? Senkit sem fedeztem fel. Mindazonáltal tovább akartam haladni. Még olvadóknabb hangon ejtettem ki a mézeskalácsos leányának valószínűleg mézédés ajkai a fentebb hangozatott jelentős szavakat.

Kétségteleen vált előttem, hogy csak én lehetek a boldog Gyrnkó.

Mitvő legyek? A szerelm iskolájában unozam valék. Mintegy: „sójajtvá köszöntlek.”

Megtevéim.

Egy mély lélegzet vétel után hebeget rebegtek ajkaim: jóo estét Anikó!

A leány rezgő nyárfá ezüst színi levelekkel megrezgett. Oh Gyrnkó! turbékolja újra és újra.

Egy forró kezesök, melyet nem ő, de én czappantottam nem éppen legkisebb fajtájú kacsóira megpecsételte a platonikus szerelm e szent frigyét.

Minek emlitsen azon, madárként el-elröppenő édes per- ezeket, melyeket tubicám gondos (!) szülteinek engedélyével vasárnap délutánonként szíven királynéja s a mézeskalácsos társaságnak töltök? Minek esetjeimen boldogságot? Ha törvétesen Kisfaludy Sándor elől születtek, bizonyára nem ő mondotta volna először, hogy:

„Szeretni és szeretetelni
Két jó szívek egygyé lenni:
Enél feljebb már nem hág
Az emberi boldogság.”

Menyben képzélem magamat, mert hát „Liebe macht den Himmel Himmlischer. Die Erde zu den Himmelreich!” mondá már előttem Schiller.

Költőkét idézek, pedig ők azon szörnnyetgek, kik a studiosus életét leginkább elkecsertik.

Egy kedélyes farsangi mulatság jövendőbeli apósom házában — legalább ő, t. i. a mézeskalácsos nem pedig a háza, annak hitte magát — elfeledteté velem Horátiusz egy,

a következő napra bemagolandó, ékes latinsággal írott magas röphű ódáját. (Oly magosan még sem röphűt, hogy koponyá- mat elérte volna.) Tudatlan nebulóként nem akartam állani tudós rector professorom előtt, — annál kevésbé, mert még jól emlékeztem ama nem éppen biztató szöszátra: még egy gnyöge feletet s ön candidatus secuudae —; azért másnap betegét szimuláltam.

A pihenés jól esett lelkeimnek; nem caoda tehát, hogy az iskolabetegség még vasárnap is ágyhoz szögöz nagyságban gyarló természetem.

Miután argusz szemű igazgatóm ablaka alatt kellett volna elhaladnom, természetesen nem is gondolhatam szíven s gnyornom válsztatótornák — t. i. Anikónak s a mézeskalácsosoknak — teendő vasárnap látogatására.

Mit tőrvő legyek, hogy Anikóm előtt hűtlennek ne lát- szassam?

Egy levél megírására vettemedem, s azt házigazdám iusaa által, kinek hajlamát különféle apróbb szölgálatok, de különösen szivarcsutakok által meggyerai szerencsés valék, elküldém rendeltetésre helyére.

A levél szörl-szóra így hangzott:

Edes Anikó. szíven főkjának egyetlen talizmanja! A nap máma számomra bús homályba szenderült. A kérelhetlen sors által gátoítatva nélkülözömen kell éles Anikóm derült homlokáról rendszeren minden vasárnap lémen tündököl s szíven edes érzemény kimondhatlan maistajjaival elárazott szerelm sugarait. Szerelmem szent égére zordón éjt borít. Nem deitheti azt fel ideálom indigószini szemémék ragyogó csillaga. Kebelem háborgó, szíjjal hullámzatja nem cöndöselítet istenüöm bújbajos szöszátra. Szívemem busító képeletek métermázsánként*) terelők. Kétségbe kellene esnem, ha azon remény nem nyujtana vigaszt az epedés szárnnyain magac- káboz elröppenni vágó bús lelkeimnek, hogy jövő vasárnap majd a szerelm istene az öröm poharát küli velem. A latinok suavijával — a szerelmeseök orókjával — kezes

*) Nem anachronismus ez?

HIREK.

Liptóából.

A rózahegyi kir. törvénz mint büntető bíróság, f. hó 7-én tárgyalta a jamnikai illetőségű Koreny Mihály és Koehol szül. Zatyko Zsuzsanna büntését. Ezek avval voltak vádolva, hogy 1885 évi deczemb. hó 22—23-ka közti éjjel — utóbinnak férjét, Koehol Mihály jamnikai paraszt gazdát orozva gyilkolták meg. Vádoltak ezen tettüket még a vizsgálat alatt ismerték be, valamint azt is hogy a férjnek eltávolítása után, házasságra akartak volna lépni. A tárgyalás az első napon nem lett bejezve, mert t. is azt más napon fogják folytatni. A közönség az eset iránt rendkívül érdeklődést tanúsított, és nem csak a megyéből de még Arvából is sokan jöttek hogy saját lélekkell hallhassák a rémos bírócserejének részleteinek elbeszélését. A bíróság következőleg alakult: Előnk: Turányi Kálmán helyettes tiszti elnök, szavazó bírák: Podhorányi Gyula és Lattyák János. Jegyző: Medzibradsky Mihály széki aljegyző. A vádhatóságok: Dr. Kubinyi Lajos kir. ügyész képviselte. Utóbbi gondosan kidolgozott és szépen előadott vádindítványával, közügyelmét és közlésemért vívott ki magának. Védőügyvédek: Dr. Duschnitz Frigyes rózahegyi és Dr. Schlesinger Náthán liptó-szentmiklósi ügyvédek voltak. Az ítélet eredményét a következő számban fogjuk közölni.

Helyre igazítás. A mul számunkban a rózahegyi vasuti állomási parkra vonatkozó közleményünket oda módosítottuk, hogy az nem zöldés hanem virág kert leendő, s mint eddig úgy továbbra is, nyitva álland a mivel és jó érzelmű közönség számára. Szakmáry Timaró ottani állomási főnök kellemes modora és szives vendég látása közmondásos lévén a vidéken, azért mi is a most helyre igazított közleményünket csak bizonyos fontartásokkal közöltük vala.

A tyúk is kikaparja a jamnikai férj gyilkosság miatt megdöntött vizsgálat alkalmával, a kir. ügyészség egy büncselekmény nyomára jutott. Zatyko Zsuzsa II. vadlott fejletten a vizsgáló bírónak, hogy körülbelül 3 év előtt bizonyos Marendják nevű, jamnikai paraszt leszurta feleségét, a kir. ügyészség gyanúja alatt eltemettette. A kir. ügyészség az előnyomozást megindította — melynek folyamán Marendják letartóztatott, s utóbbi eddig már be is ismerte a gyilkosság elkövetését. A bűn esetek száma mint hírlék, Liptó megyében folyton nő —, s mint levelezünk írja, az erkölcseket ezen sajnos elhajlásának okát különösen abban kell keresni hogy a luth. pánszál papok, folyton politizálnak, s mit sem törődnek a nép nevelésével.

Turóczméből.

Turóczmegie bizottsága f. hó 10-én rendkívüli közgyűlést tartott, melynek az építendő megyei kórház ügye és a folyó évi útfenntartási költség vetés volt a főtárgya. A közgyűlés lefolyására és a hozott határozatokról lapunk jövő számában hozunk részletes tudósítást.

Az ujonnan káptott megyeház átvételét f. hó 6-án kezdte meg Lehotzky Lajos alispán. Balyhs Győző kerületi főmérnök, Lehotzky Pál főmérnök, Révay Nándor és Velits Alajos.

A megye közigazgatási bizottságának az ismeretes Engländer ügyében belügyminiszterhez felterjesztett iraitat a bel-

ügyminiszter azzal küldte vissza, hogy azokat az Engländer és Weisz értesítéséről szóló végkönyvekkel s a tervvelni választmány útszerű szövegkönyveivel kiegészítve újból terjessze fel.

Hymen. Szontagh Béla, Gömörmegye volt alispánjának fia eljegyezte özv. Beniczky Albertné szül. Ruttkay Mária urnó általánosan kedvelt leányát Izabellát Nagy-Rákon.

Pribócson (Turócz m.) f. hó 4-én egy 19 éves leány gyermekét megfogtatta s a ház mellett eltemette. Bűntudása azonban nem maradt titokban s a községi bíró a csendőrség által a szt.-mártoni járásbíróhoz elé állította.

Kostyánban (Turócz m.) a csendőrség egy embert tartóztattak le, ki azonban ellentétül nekik, mire ezek fogyerüket használták az ellenállót megszörták. Sebe nem veszedlyes.

Kivándorlás. Folyó hó 6-án a csendőrség ítével nélkül ismét 14 kivándorlót tartóztattak le Ruttkán. Közülük Sáros megyéből 10, Zemplén megyéből 2, Szepesmegyéből 2. Találattól náluk 571 frt 37 kr. mely összeg az illetékek hatóságai után fog visszatartat.

KÜLÖNFÉLEK.

A Sztina osztagy estélye A magyarországi Kárpátgyesület Sztinaosztálya folyó hó 12-én est: Gyula napján estű 7 és fél óráról kezdődőleg a Sóska vendéglő külön helyiségében havi társas összejövetelt rendezt. melyre is, tekintettel azon több víz kedélyű Gyulakira, kikkel osztályunk bőven meg van áldva s kik közül 6 a választmányunk tagja, az osztály t. tagjai különösen meghívatának. *Az előbbség.*

Szleber Ede tankerületi főigazgató s selmezi két középiskolát meglátogatta először a kát. gymnasiumt, majd az ev. főgymnasiumt tisztelő meg becses meglátogatás. Az egyes osztályokban, a monnyire leje enged személyesen jelent meg az előadásokon, bázdítva egyuttal az ifjúságot szorgalomra s erényre.

A körmozgányai magyar egyesület, mint levelezünk írja, márczius hó 28-án a főreáliskola dísztermében igen sikerült felolvasó ülést tartott. Először Szántó Kálmán teletesség fiatal író, olvasta föl: „A dícsőség útja” c. regényének egy fejezetét. Utána pedig Teschler György tanár mutatót be egy újabb javított szerkesztési Dzierzon-Berlepsi-éle mélikast igen szép és könnyen érthető magyarázatokkal kísérve. A szépségű művészet két óra hosszán át tartott közönségek figyelmébe és végül zajos teletességünvántása tett leginkább tanúbizonyosokat az egyik felolvasó nr. költőiben pedig, a másiknak pedig nagyrékűt és sikerült előadásáról.

Gyermekjáték-készítő tanműhely A piar-iskolának gyermekjáték-készítő tanműhelyi fonnállása immár biztosítva van. A felügyelő bizottság ugyanis 600 forint tiszteletdíjat iranyzott elő Masztich József tanló részére, 200 forint felszerelésre, 200 forint anyagbeszerzésre, 610 forint a tanuló munkabérére, mely összeg a vallás és közoktatásügyi m. k. ministerium 1340 frtnyi, és a selmezi m. kir. bányagazdagság 200 frtnyi segélyével fedeztetik. Ezen kívül a szarabozai m. k. erdőhivatali fával támogatja az intézetet. A felügyelő bizottság azon nézetből indult ki, hogy ez intézet létesítése nemcsak nemzetgazdasági s népkereseti jelentőségénél fogva felette nagy fontosságú, hanem azért is figyelemre méltó, mivel a helyi viszonyok között a nép javára alkotott új intézet életbe hozása oly tényezővé fejlesztődött, mely a magyar állameszem terjesztésére s megköveteltetésére a legelőször befolyásává válhatik, mely népszámlálási anyagok révén utálva, hogy úgy értem, mint az anyagilag támogatassék, — egyhangúlag s osztályon lelkesedéssel közönséget s hálás elismerést szavaz a tanműhely három szószólójának: Péch Antal minis. tanácsos, Plachy Bertalan kir. tanácsos és Zahora Josef plebános uraknak.

A Kat. Novíuy a Felv. Híradó Ellen olyatéképen berendezkedik, hogy ezt műbehorvátoknak nevezte el azon ezikké, mint melyben a kat. papagát gyalog Veritas ellen felszólaltunk. Nekünk a „légyölő galocza” (Mochotravka) elnevezés ellen nincs kifogásunk a jelen esetben a mennyiben a Kat. Novíuy maga sorozt bejelentet az 6. megölő közé, még az azt sem hánták ha a „tolakodók” jelzőt is oda szerzi az extra elnevezés mellé, így szarabozai a „tolakodó légynek” megölője” hábr ez egy kis pleonasmus lenne, amennyiben a légy mind ugyanazon természetű. Azt hiszik, hogy ez elnevezés taláiból lenne, mint a Veritas lapjának a neve, mely oda begyűzti a Katolici szavát a Novíuy elé, de gyalogza a kath. lelkeseket akkor, a mikor azok a szeretet művét gyakorolják a kisedekélek.

A hodrusi cispevörök iskola ügyét elismerésre méltó buzgalommal karolta fel Rejtő Sándor minisiteri ipari felügyelő. Egy időre 6 szegény növendék élvezi a havi 3—3 frtos ösztöndíjat s egy ki magát teljesen kiképzetté kívánja 60 frtnyi állami segélyben részesül. 7 ösztöndíjason kívül még hat leány dolgozik a tanműhelyben, kik a választékos csipkék készítését megtanulva saját kezükre dolgoznak, oly módon hogy az elkészített csipkészkészletet a tanműhelyből a megállapított áron átvésszi s 10—20 méterenkint kifűzti.

Keménytőz ütött ki mult este törökön Selmezeen a kórház utczában. Tűzoltóink csakhamar ott termettek s eloltították azt.

Dr. Tóth Imre kir. törvos mult szerdán nagyszámú érdeklődő közönség előtt tartotta meg „Lakásaink szellőztetése” című előadást, melyről egyelőre annyit jegyztünk meg, hogy az másfél óvnyi fűzetben is megjelent s az itteni könyvkereskedésben olesón kapható. Ajánljuk mindazok figyelmébe, kik otti kedves az egészségük. S ki előtt ne volna az?

Bulla Samuel úrunkon pék és városi vir. képviselő utol előfólatot kaptunk Rakossányi urak lapunk 12-ik számában megjelent ama soraira, melyekben az mondták, hogy a zölöly ág. hitv. ev. egyháznál szaporítandó magyar isteni tiszteletek tartását csak Bulla nr. elnevezte. „Ea — ugymond Bulla nr. a magyar isteni tiszteletek szaporításának kérdésénél csak azon, a dolog természetéből folyó felvilágosítást kérté”, nem less-e ez új terehrel összekötve az egyháza nézve s adott felvilágosítás után azt örvendetesen elfogadtam.” Megjegyzni továbbá, hogy 6 már régebben is, sokszor a nevez. megpróbáltatások tárgyán, jó hazafi volt Mi készséggel közöljük Bulla nr. eme nyilatkozatát ama sörök helyreigazításoképen.

Megnyugtatlans s minden gyanúsítás kikerülése végett kijelentjük, hogy lapunk 12-ik számában „Útőhagók” c. alatt megjelent tárcázásunkat nem Szalay nr. írta, és hogy azt csupán elmulasztásképp írtnak, illetve közöltük, távol minden személyeskedéstől.

Törvényszéki csarnok.

Mult 1885-iki évi deczember hó 22-ik és 23-ik a gazda közti éjjel 2/ra tájban Koehol Mihály jamnikai parasztagáza vértől boritva vakakára hurkoltt közzélel a földön halva talatott. Mállette egy darab kőtel, s nagy véres konvhakés fakútt. A halált a bonczegyógyász szerint a hullán lerő 9 nagrobh sebhöl eredt elvérzés, illetve a mellet és nyakon lerő halális sebhök okozták. A gyilkosság gyanúja azonnal a megöltnek uszjára szűt. Zatyko Zsuzsannára és a vele bűnös szerelm. viszonyban élő Korsay (Csaj) Mihályra esett, kik rögtön ellogattak.

A házmozgásnál talált véres ruhák a gyanút igazolták, s ezek láttára a vádlottak — mit előbb tagadták — a gyilkosság elkövetését maguk is beismerék.

A vizsgálatfolyamán kiderített tényállás a következő: Koehol Mihály 1875-ben 26 éves korában nőfél vette a nála 11 évvel fiatalabb Zatyko Zsuzsannát- Házasságuk

kéjéhez szellemileg közeledve, maradok magáoskának s magácskákért élő szerelm: Repka Gyurkó.

U. I. Bebizonyítandó hogy kinjaim közepette is kizárólag magácska gondolataim rámajának foglalataja, feleletként a multkor hoztam intézett kérdésére ide iktatom Muzsám legújabb termékét:

Hogy a keze finom legyen
Tiz krajczárért magot vegyen
Uborkából. Megpörkölje
Aztán finom porrá törje
S kezeit azzal dörzsölje.

Anikójának ajánlja B. Gyurkó.

Egy hatalmas, átlótt szívet ábrázoló, mézeskalács lön erre a felelet.

Megérteteklek bús gerliczém!

A mézeskalácsot megettem, a képet pedig Horátinára ragasztottam.

Elmult néhány esztendő. Tanulmányaim befejeztével helyet foglaltam a társadalomban.

Meglehetősen jüvedelmező állásom volt.

Agglegénynek maradni nem volt szándékom, tehát aszony után kelle nézmem.

Háladatos emberhez illő s kegyes cselekmény lett volna most a mézes kalácsokra s a mézes kalácsos leányra gondolni.

Szívem azonban fel nem jogosított erre. Az egykori ideál tökéletesen kizorult belőle.

„Amornak szárnya van, arra való hogy repüljen.” Meg aztán — mit Göthe „Die Laune der Verlobten” ezimű drámájában helyesen megjegyzi „az ember bajjal akar jutni vágyai előéréséhez, nem szereti nyugodtan élvezni a mit elért.” Azért én is feljebb kezdem kutatni.

Egy anglyzenységű leányra vetetmem monokliszmememot.

Nem tudom a monokli tetszett-e meg Adélnek: vagy én, elég abból annyit hogy a fáradság nem volt hiába való. Adél nőmmé lett.

Kezdem nem érteni azon nyugtölös szavait, ki az aszonyt punga voluntáriának — önkényt választott háborúnak nevezi.

A feleségem csupa jószág, szelidség szóval anygal volt. Történet pedig körülbelül harmad éves házasságomban, hogy feleségem elkergette régi szakácsnőjét s újat fogadtat. Az új szakácsné legnagyobb meglepetésemre nem volt más, mint egykori ideálom — Anikó. Megismertem habár nem látszott meg rajta a szerelmi bánat. Kővört volt az eszemadta. Utána jártam a dolognak s megtudtam hogy szűllei teljesen tönkre juttának. Valoszinleg sok időm volt a mézes kalácsok ingyenes fogasztásában. Anikónak szolgálataba kellett lépnie. Otthon restelte, azért világos ment. Úgy történhetett hogy városunkba vetődött. Habár eselőt volt, meglátott rajta a hajdani jó nevelés. Nem mutatta, hogy ismerősök vagyunk, hábr szemei néha napján elnyeléssel látszótt fenyegetni csekélységemet.

Természetes, hogy én sem siettem megújítani az ismeretségem.

Békeségben megértünk a házban két szerelmemmel, t. i. a mostanival s a régi keletivel. . . .

A világon azonban minden mulandó. Így a házi béke is. Egy vasárnap délután Horatinsban lapozgattam. Rajta volt még az átlótt szívet ábrázoló képecske. Per associatium idearum első szerelmem gondoltam. Elmosolyodtam.

— Gyurkám jó kedvtűnek látszik, jegyzé meg feleségem.
— Az is vagyok kedvesem, mondanom nevetem.
— S miért? ha szabadna kérdeznem.
— Hat csak azért, hogy magácska közelében lehetek.
— No, akkor én sem megyek el máma hazáról. Pedig igérkeztem X. barátomnak.

— Üzenje meg Anikóval hogy nem mehet. Úgy történt.

Anikó taovoztatja a feleségem valami csekély dologért a konyhába ment. Szembe öltött egy az asztalon felejtett imakönyv. Kinyitotta. Egy nr. megarságit volt benne. Éva anyánktól öröklött kíváncsiságából bele nézett. Sőt el is olvasta. Úgy kezdődött: „Éles Anikó, szivem főjőnknek egyetlen táltványja.” Aláírva: „Repka Gyurkó.”

Tetszik látni, az én szerelmes levelem volt, elmém keserves szűlőtte.

Esetelenem azou förgöget minéműségét, mely a levél elolvasása után békes othonomat megzavarta?

Nem teszem.

Egysereden azt jegyzem meg, hogy Somogyi Ede „Magyar Lexikon”-ja hiányos.

Hányznak belőle mind azon attributumok, melyekkel oldalbordám a csapadék fogalmát felruházta.

Összintén meghámltam alkotó tehetségét.

De éppen oly öszintén bánnak rajtam azóta ismerőseim.

Addig minden nap találkoztunk, azóta seholva sem járok. Folyton kell őriznem a feleségemet.

Azaz hogy megfordítva áll a dolog. Egy szóval minden másképp van azóta nálunk.

A milyen szőfogadó feleségem volt azelőtt nekem, éppen oly szőfogadó férje van azóta feleségemem . . .

Anikó elhagyta házamat.

En pedig mint ha érteni kezdeném a német költő eddig előttem felgohatatlannak látszó ama szavait.

„Du armer Vater Adam, du,
Dein erster Schlaw war deine letzte Euh!

